

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice
Němčice 96, 533 52 Staré Hradiště
IČ 06000061

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ BRZY BUDU ŠKOLÁKEM

MOTTO:
ŘEKNI MI A JÁ ZAPOMENU,
UKAŽ MI A JÁ SI ZAPAMATUJI,
NECH MĚ TO UDĚLAT A JÁ POCHOPÍM.
CONFUCIUS

OBSAH:

1. Identifikační údaje o naší mateřské škole
2. Obecná charakteristika školy
3. Podmínky vzdělávání
 - 3.1 věcné podmínky
 - 3.2 životospráva
 - 3.3 psychosociální podmínky
 - 3.4 organizace
 - 3.5 řízení mateřské školy
 - 3.6 personální a pedagogické zajištění
 - 3.7 spoluúčast rodičů
 - 3.8 podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
 - 3.9 podmínky pro vzdělávání dětí nadaných
 - 3.10 podmínky pro vzdělávání dětí dvou až tříletých
4. Organizace vzdělávání
5. Charakteristika vzdělávacího programu
6. Vzdělávací obsah
 - 6.1 integrovaný blok KDO JSEM, KDE ŽIJÍ
 - 6.2 integrovaný blok JEN SI, DĚTI, VŠIMĚTE, CO JE KRÁSY NA SVĚTĚ
 - 6.3 integrovaný blok V ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH
 - 6.4 integrovaný blok TRADICE, ZVYKY, SVÁTKY, POHÁDKY
 - 6.5 integrovaný blok SVĚT KOLEM NÁS, PLANETA ZEMĚ
7. Evaluační systém a hodnocení individuálního rozvoje dítěte
 - Příloha č. 1 záznamový arch o individuálním rozvoji a učení dítěte
 - Příloha č. 2 týdenní plán práce učitelky
8. Závěr

1. Identifikační údaje o naší mateřské škole

Název školy: **Mateřská škola Němčice, okres Pardubice**

Adresa školy:

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice
Němčice 96, 533 52 Staré Hradiště

www stránky: www.ms-nemcice.cz

Datová schránka: **gzsi628**

IČ: **06000061**

IZO: **MŠ 181 097 214**
Školní jídelna - výdejna 181 097 222

Stravování zajišťuje Školní jídelna MŠ Ráby, v MŠ Němčice je pouze školní jídelna- výdejna.

Statutární orgán školy:

Ředitelka školy: **Bc. Naděžda Kirschová**

Mobil: **+420 608 859 508**

Email: **reditelka@ms-nemcice.cz**

Zřizovatel školy:

Obec Němčice

Němčice 96, 533 52 Staré Hradiště

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) „Brzy budu školákem“ byl projednán pedagogickou radou dne 31. 8. 2022 pod. č.j. ŠVP_02/2022.

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022

Úvod

Školní vzdělávací program představuje cestu školy ke kvalitě a je základním programovým dokumentem a vizitkou školy. Zajišťuje podmínky pro výchovu a vzdělávání tak, aby děti byly při pobytu ve škole šťastné, ale současně, aby pro ně byl pobyt mimo rodinu přínosný. Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.¹

Školní vzdělávací program vychází z Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání a je součástí dvojúrovňového systému kurikulárních² dokumentů. **Rámcový vzdělávací program vymezuje státem stanovený závazný rámec vzdělávání a stanovuje požadavky na vzdělávání tak, aby všem dětem, které se tohoto vzdělávání účastní, byla zajištěna jeho srovnatelná kvalita.** Klíčové kompetence představují ideální cílové stavy, které říkají kam směřovat, oč usilovat a slouží k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu. **Prioritami pro naši mateřskou školu je rozvoj životních dovedností a kompetencí, jako např. chuť vzdělávat se, umět řešit problémy, komunikovat a spolupracovat s ostatními.**

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice se nachází v centru obce a obklopuje ji nádherná příroda Polabské nížiny umocněná blízkostí hradu Kunětická hora. Sídlí v nové budově vybudované pouze pro účely provozu mateřské školy, a to v těsném sousedství obecního úřadu (zřizovatele).

Typ a velikost školy:

Jedná se jednotřídní mateřskou školu. Třída je věkově smíšená. Celková kapacita školy, tj. nejvyšší povolený počet činí dle Rejstříku škol a školských zařízení 26 dětí.

Škola byla zřízena usnesením Zastupitelstva obce Němčice č. 2/2018 ze dne 4. 4. 2018. Činnost školy je vymezena zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v posledním znění (dále jen školský zákon) a vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání v posledním znění. Mateřská škola rovněž zajišťuje stravování dětí a zaměstnanců podle ustanovení vyhlášky č. 17/2015 Sb., o školním stravování v posledním znění.

Mateřská škola poskytuje vzdělávání se státní garancí, tj. podle Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání a podléhá kontrole ze strany České školní inspekce. **Hlavním cílem vzdělávání v mateřské škole je vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro něho dosažitelná.**

Výkonným a současně statutárním orgánem této školské právnické osoby je ředitelka školy.

¹ Citace z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

² Pedagogický dokument, který vymezuje především koncepci, cíle a vzdělávací obsah dané etapy vzdělávání a vzniká na dvojí úrovni. Státní úroveň tvoří rámcové vzdělávací programy (RVP). Školní úroveň tvoří školní vzdělávací program (ŠVP).

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice
Němčice 96, 533 52 Staré Hradiště
IČ 06000061

3. Podmínky vzdělávání

3.1 věcné podmínky

Provozní prostory a zázemí školky byly navrženy pouze pro mateřskou školu a jsou dimenzovány jako přízemní jednoduché tvary. Ze vstupního zádveří je přístupná šatna dětí. Třída mateřské školy je situována na jih až jihozápad a navržena jako polootevřená do tvaru střechy, čímž získává prostorový objemový nadstandard. Hygiena dětí je zajištěna v samostatné sociální místnosti s WC a umývárnou, jejíž součástí je také sprchovací kabina. Denní místnost dětí je uspořádána jako herna podporující aktivity dětí potřebné pro rozvoj jejich osobnosti. Třída je vybavena stoly a židličkami uzpůsobenými velikosti dětí, které slouží jednak ke stravování dětí, ale i pro jejich celodenní různorodé pracovní aktivity. Podlaha celé třídy je pokryta kobercem a vytápění je zajištěno podlahovým topením. Ve třídě jsou vytvořeny hrací koutky. Důležité místo je věnováno vystavování dětských výtvarů. Prostředí poskytuje dětem podněty pro pracovní, pohybové, dramatické a smyslově poznávací činnosti. Ve třídě je dostatek dětem dostupného výtvarného materiálu, hraček, knih a pomůcek včetně interaktivní tabule s programovým vybavením „Barevné kamínky“. K dispozici jsou rovněž elektrické klávesy.

Vybavení, zařízení, tělovýchovné nářadí a pomůcky jsou přizpůsobeny požadavkům a potřebám dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Vše je pravidelně doplňováno a obměňováno. Podmínky pro výchovnou práci jsou v mateřské škole velmi dobré.

Pro zajištění poledního klidu se ve třídě denně rozkládají lehátka podle aktuální docházky dětí. Individuální potřeby jednotlivých dětí na odpočinek jsou plně respektovány.

K denní místnosti přiléhá přípravná a výdejna jídel pro děti.

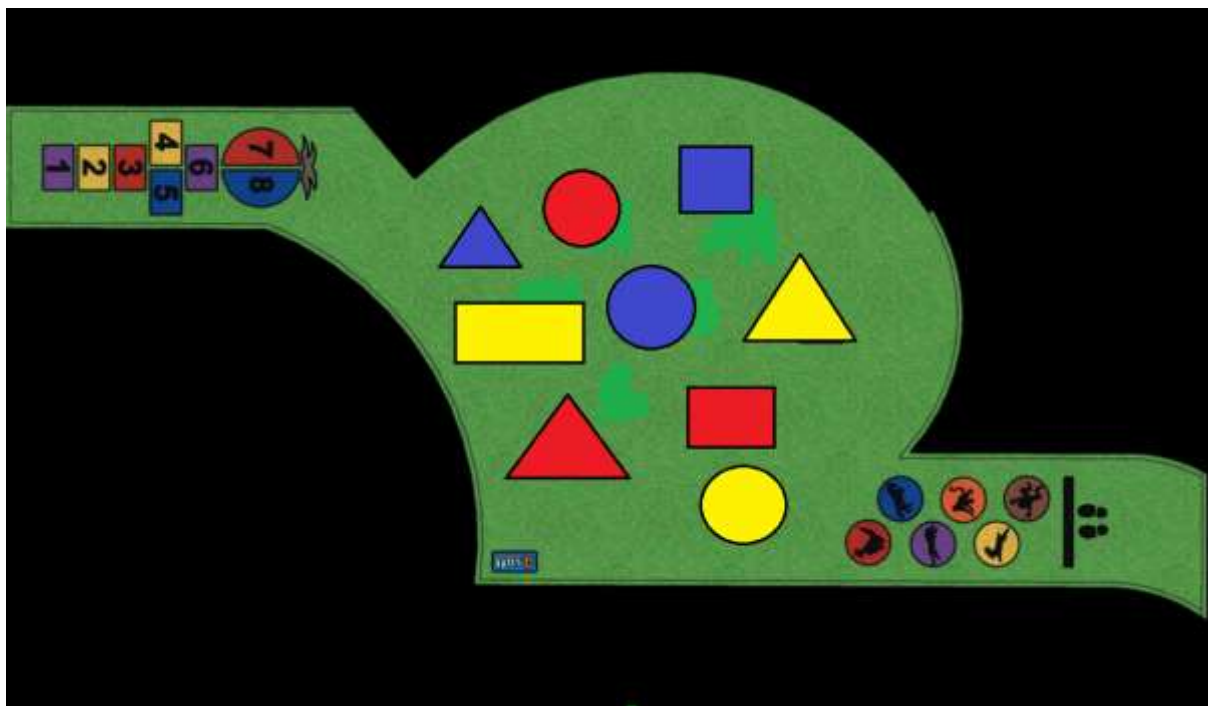

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice
Němčice 96, 533 52 Staré Hradiště
IČ 06000061

Součástí mateřské školy je nevelké venkovní dětské hřiště, které je propojeno přímo ze šatny při vstupu. Je vybaveno herními prvky a pískovištěm. Součástí je i dřevěný altán, který může zároveň sloužit jako venkovní učebna. Na severní straně je proveden terénní val, který pohledově i klimaticky odděluje hřiště. Nosnou filozofií dětského hřiště bylo vytvoření určité formy amfiteátru.

Dále nám zastupitelé obce schválili vybudování multifunkční venkovní herní plochy s povrchovou úpravou SmartSoft.

Rovněž plánujeme pro děti vytvořit malý vodní svět, kde by měly možnost seznámit se přirozenou cestou se zákonitostmi vody a v letních dnech se přirozeně osvěžit.

K zázemí školky patří sociální zařízení a výdejna stravy

3.2 Životospráva

Na jedné straně se objektivně prodlužuje délka produktivního života, ale současně vlivem nových technologií se zvyšuje životní tempo a nároky kladené na každého jednotlivce i celou společnost. Proto je nesmírně důležité, aby si každý člověk zachoval maximální fyzické i duševní zdraví. Zdraví je dle definice Světové zdravotnické organizace chápáno jako stav plný fyzické, duševní a sociální pohody. Na základě výše uvedeného je nezbytné začít s výchovou ke zdravému životnímu stylu v co nejranějším věku, tj. již v předškolním vzdělávání, kdy je dítě schopno spontánně přejímat vzory chování a upevňovat zdravé návyky a postoje.

Již dnes jsou v naší společnosti patrné varovné signály, jako je zvyšující se počet dětí s nadváhou a diabetem. Proto je zdravý životní styl součástí každodenního života dětí naší mateřské školy. Vhodná skladba jídelníčku zajišťuje plnohodnotnou a vyváženou stravu. Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se vhodným přístupem vést děti k návykům zdravého stravování, tzn., děti pouze motivujeme. V průběhu celého dne je zajištěn pitný režim, kdy má každé dítě sebeobslužným způsobem k dispozici vodu, ovocné čaje a šťávy. Během dne dětem připomínáme prospěšnost dodržování pitného režimu. V průběhu dne mezi jednotlivými jídly (svačina, oběd) jsou dětem podávány ovocné a zeleninové svačinky formou samoobslužného bufetu. Nedílnou součástí zdravého životního stylu je dostatek přirozeného pohybu ve volné přírodě, k čemuž poloha naší mateřské školy v srdci nádherné přírody Polabské nížiny a blízkosti hradu Kunětická hora přímo vybízí.

3.3 psychosociální podmínky (pocit spokojenosti, bezpečí)

Po obědě všechny děti relaxují na lehátku, při kterém poslouchají pravidelné předčítání pohádek a příběhů. Poté mají možnost účastnit se klidových činností, jako např. individuálně si hrát, případně si malovat nebo prohlížet obrázkové knihy.

Učitelky volí v průběhu dne činnosti tak, aby byly střídány aktivní pohybové činnosti s relaxací, berou ohled na výkonnost jednotlivých dětí. Děti do činností nenutí, pouze je motivují. Děti mají s ohledem na bezpečnost dostatek pohybu uvnitř i venku. Každý den se snažíme v dopoledních hodinách dodržovat dvě hodiny pobytu venku s výjimkou silného deště, mrazu či inverze. K tomu je zapotřebí získat podporu rodičů, aby dětem do mateřské školy připravili holínky a pláštěnky a byli s tímto cílem srozuměni. Rovněž odpoledne tráví děti za příznivého počasí svůj pobyt na školní zahradě.

Všem zaměstnancům školy záleží na tom, aby byli dětem přirozeným vzorem. Všichni se snaží vytvářet dětem přívětivé školní prostředí, které je zásadní pro celkovou kvalitu naší práce. Příznivé klima školy a důraz kladený na zdraví se odráží v celém vzdělávacím procesu, který akceptuje individuální rozdíly a umožňuje odpovídající učení s možností volby. Volnost a svobodu dětí pedagogové respektují do té míry, pokud jsou schopni zajistit bezpečnost dětí. Důležitým prvkem je motivující hodnocení. Proto činnosti dětem nastavujeme tak, aby podporovaly jejich samostatnost, důvěru v sebe sama a aby každé dítě mohlo být v něčem úspěšné.

Pravidla soužití si s dětmi společně vytváříme vždy na začátku nového školního roku. Učí se podle nich žít v kolektivu tak, aby neomezovaly ostatní, ale současně, aby se cítily šťastně a spokojeně podle zásady „respektovat a být respektován“. U dětí podporujeme ohleduplnost, vzájemnou toleranci, pomoc a citlivost. Současně je učíme, asertivnímu chování, tzn., aby si dovedly s respektem k druhému hájit své zájmy.

Formou rozhovorů, dotazníků pro rodiče se zajímáme o individuální potřeby především nově nastupujících dětí. Tyto znalosti nám umožňují usnadnit dětem vstup do nového prostředí a stát se jeho plnohodnotnými členy. V rámci skupiny se maximálně snažíme o individuální přístup, kdy sledujeme každé dítě, jeho potřeby a zvláštnosti. Pro učitelky se jedná vzhledem k velkému počtu dětí ve třídě o nelehký úkol. Dětem ponecháváme dostatečný prostor pro spontánní hru a klademe důraz na pohybové vyžití dětí.

3.4 organizace

Celodenní provoz mateřské školy je od 6:30 do 17:00 hodin.

Časový rozvrh dne je nastaven tak, aby co nejvíce vyhovoval potřebám a zájmům dětí. V předškolním věku je u dětí potřebný pravidelný denní rytmus a řád, který vystihuje v naší

mateřské škole právě organizace dne, která je jednotná, ale současně flexibilní, tj. zároveň umožňuje přizpůsobit činnosti aktuálním potřebám a situaci. Pevně je stanovena pouze doba podávání jídla, pobytu venku a odpoledního odpočinku. Vždy je třeba respektovat rovnocenné postavení dětí a jejich individuální potřeby. Každé dítě má možnost si kdykoliv odpočinout. Ranní příchody dětí nejsou časově omezené vyjma povinného předškolního vzdělávání, kdy děti absolvují 4 souvislé hodiny denně, a to od 8:00 do 12:00 hod. Po dohodě s paní učitelkou na třídě si lze dítě vyzvednout po obědě nebo kdykoliv i během dne.

6:30 – 9:00 Spontánní hry, zájmová činnost, zdravotní nebo motivovaná cvičení, řízené didaktické činnosti s plněním třídního vzdělávacího programu (záměrné i spontánní učení)

9:00 – 9:30 Dopolední svačina

9:30 – 11:30 Pobyt venku

11:30 – 12:00 Oběd

12:30 – 14:00 Odpočinek na lehátku a čtení pohádek
(dle individuální potřeby dětí, min. 30 min.)

14:00 – 14:30 Odpolední svačina

14:30 – 17:00 Zájmové činnosti a hry dětí (za pěkného počasí venku), vyzvedávání dětí

V odpoledních hodinách zařazujeme nadstandardní aktivity, které jsou hrazeny rodiči, jako např. kroužek keramiky.

V době letních prázdnin bývá mateřská škola uzavřena zpravidla po dobu šesti týdnů. Termín uzavření je vždy stanoven po dohodě se zřizovatelem.

3.5 řízení mateřské školy

Naše mateřská škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou v rozsahu vymezeném zákonem³. Jedná se o školskou právnickou osobu zřízenou v souladu se školským zákonem a zapsanou do školského rejstříku. Mateřská škola poskytuje vzdělávání se státní garancí, tj. podle Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání a podléhá kontrole ze strany České školní inspekce. Výkonným a současně statutárním orgánem této školské právnické osoby je ředitelka školy, která rozhoduje ve věcech týkajících se poskytování vzdělávání, odpovídá za personální a materiální úroveň vzdělávání a za efektivní využívání finančních prostředků přidělovaných ze státního rozpočtu, za zajištění dohledu nad dětmi, vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti a pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Ředitelka školy je současně posledním článkem při výkonu státní správy ve školství a kromě své řídicí a rozhodovací pravomoci je v zákonem taxativně stanovených případech oprávněna vydávat správní akty.⁴ Zřizuje pedagogickou radu, tvořenou všemi učiteli, jako svůj poradní orgán⁵ a současně jako jeden z nejúčinnějších nástrojů rozvoje školy. Snažíme se dodržovat základní zásady efektivní vnitřní komunikace s dostatkem odpovídajících, srozumitelných a jednoznačných informací, což se nám vzhledem k malému kolektivu daří.

³ zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁴ § 165 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁵ § 164 školského zákona

Materiálně technické zázemí, i když je důležité, kvalitu školy samo o sobě nezajistí, proto se snažíme, aby pracovní kolektiv sdílel stejné nebo obdobné hodnoty a získával pocit vzájemné sounáležitosti se školou.

Nedílnou součástí motivace učitelek je vytváření podmínek pro jejich další vzdělávání a tím zajištění jejich trvalého profesního růstu (odbornosti) a udržení konkurenceschopnosti. Současně vedení mateřské školy garantuje vnější vztahy, jako je např. informovanost a spolupráce s rodičovskou veřejností, se zřizovatelem, kontrolními a nadřízenými orgány, dodavateli a partnerskými organizacemi.

3.6 personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole vzdělávání a výchovu dětí zajišťují dvě učitelky včetně ředitelky. Učitelky splňují kvalifikační požadavky dané zákonem o pedagogických pracovnících⁶. Ředitelka má vysokoškolské vzdělání s titulem Bc. a druhá paní učitelka vyšší odborné vzdělání s titulem Dis. Součástí učitelského sboru je školní asistent, který je financován z evropských fondů. Všichni ovládají práci s PC na běžné uživatelské úrovni (word, excel, outlook). Pedagogové si udržují a doplňují své vzdělání pravidelnou účastí na seminářích pořádaných např. Národním institutem dalšího vzdělávání a Centrem celoživotního vzdělávání. Učitelky mají v kompetenci samostatně volit témata třídního vzdělávacího programu, formy a metody své výchovné práce. Sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin a snaží se jim porozumět a vyhovět. Zájmové aktivity jako předplaveckou výuku a kurz angličtiny škola zajišťuje prostřednictvím externích lektorů.

Kolektiv pracoviště dále tvoří provozní zaměstnankyně s plným úvazkem na pozici školnice a výdejce stravy. Klima školy je příznivé a vzájemné pracovní vztahy jsou přátelské, založené na respektu a osobní odpovědnosti, kdy každý zaměstnanec ví, že jeho činnost je pro celkový chod školy nesmírně důležitá.

3.7 spoluúčast rodičů

V souladu s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání mají rodiče v naší mateřské škole možnost podílet se na dění mateřské školy, účastnit se různých programů a po dohodě s pedagogem vstupovat do her svých dětí. V naší výchovné práci se snažíme navázat na výchovu dětí v rodině, proto je spolupráce s rodinou pro naši práci stěžejní. Rodiče se postupně seznamují s metodami práce naší mateřské školy, získávají pravidelně informace o svém dítěti a o dění v mateřské škole (s důrazem na zachování diskrétnosti při předávání informací s vědomím, že se jedná o citlivé informace). Rodiče uplatňují své názory při výchově a vzdělávání a společně s učitelkami se domlouvají na společném postupu. Poradenská činnost učitelů je založena na individuálních rozhovorech s rodiči se zaměřením na výchovné, vzdělávací a kázeňské problémy, na poradenství, které má pomoci rodičům při výchově a samozřejmě slouží i k vzájemnému poznávání, které by mělo přirozeně vyústit ve vzájemné pochopení a důvěru. Rovněž pro rodiče pořádáme informativní schůzky. Odborné poradenství je rodičům nabízeno v oblasti logopedie, psychologie, rodinných vztahů, a to prostřednictvím externích odborníků, které rodičům v případě potřeby naše mateřská škola zprostředkuje.

⁶ zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Obecné informace rodičům sdělujeme pomocí informační nástěnky umístěné v prostoru šatny, www stránek /www.ms-nemcice.cz/ naší mateřské školy a dále v kreativním pracovním prostředí „Spaces“, které je přístupné pouze uzavřené skupině našich rodičů. Jedná se o rychlé aktuální informace spojené s každodenním chodem mateřské školy, s obsahem výchovné práce apod. Fotodokumentace z činnosti školy je umísťována na www stránkách školy a ve skryté fotogalerii, která je opět přístupná pouze uzavřené skupině našich rodičů. Dětské výtvarné práce, které nejlépe rodičům zprostředkovávají dění v mateřské škole, jsou pravidelně využívány pro výzdobu školy a poté si je děti odnáší domů nebo zařazují do svého portfolia.

Adaptaci nových dětí usnadňujeme před nástupem do mateřské školy pořádáním otevřených dveří, dále účastí na akcích pořádaných školou a určených pro širokou rodičovskou veřejnost (oslava příjezdu sv. Martina na bílém koni, vánoční zpívání koled, školní akademie, divadla v mateřské škole atd). Vítejme každou pomoc rodičů, ať už se jedná o drobné opravy, občerstvení pro děti nebo pomoc formou sponzoringu. Navázali jsme spolupráci s Koalicí nevládek Pardubicka (KONEP), která nám smluvně zajišťuje dobrovolníky z řad seniorů (babičky a dědečky), jejichž pomoc a přítomnost je u nás v mateřské škole celoročně vítána, neboť se jedná o přirozené mezigenerační propojení. Dále spolupracujeme se správou hradu Kunětická Hora a s občanským sdružením Pestré Polabí, které se zaměřuje na ochranu přírodního prostředí, tj. obnovení kulturní krajiny v prostředí, kde děti žijí a vyrůstají. Tím přirozenou cestou v dětech pěstujeme pocit sounáležitosti k tomuto regionu a zdravé vlastenectví.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dle školského zákona⁷ vytváří předškolní vzdělávání základní předpoklady pro pokračování v dalším vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Poskytuje také speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel úzce s rodiči a dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními je následující:

Do mateřské školy mohou být přijaty na základě žádosti zákonných zástupců dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. K posouzení podmínek pro přijetí dětí se zdravotním postižením je nutné písemné vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se dle § 16 školského zákona rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou.

V naší mateřské vždy umožňujeme těmto dětem vzdělávání a plné začlenění do kolektivu vrstevníků, neboť to je to nejlepší prožitkové učení pro nás ostatní „zdravé“ jedince a zvláště u dětí je možnost učit se od sebe navzájem nezastupitelná. Inkluzivní vzdělávání je proces, jehož snahou je nastavení takového systému vzdělávání, který umožňuje všem dětem bez

⁷ zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

rozdílu např. navštěvovat školu, kterou si vybraly, a to ideálně v místě jejich bydliště. Cílem inkluze je podporovat rovné šance všech dětí na vzdělávání. Za tímto účelem může být do školy přidělen asistent pedagoga, který dětem se speciálními vzdělávacími potřebami poskytuje pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci s ostatními žáky a učiteli, pomoc při adaptaci na školní prostředí, a to vždy za podmínky, že žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti. Realizace a vyhodnocování průběhu vzdělávání vždy probíhá pod odborným dohledem.

Podpůrná opatření prvního stupně. Ředitelka mateřské školy rozhodne o poskytování podpůrných opatření prvního stupně bez doporučení školského poradenského zařízení i bez informovaného souhlasu zákonného zástupce. Tím není dotčeno právo zákonného zástupce na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte. Třídní učitel mateřské školy zpracuje plán pedagogické podpory, ve kterém bude upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem práce a projedná jej s ředitelkou. Po 3 měsících dojde společně se zákonnými zástupci k vyhodnocení plánu pedagogické podpory. Pokud by nepostačovala podpůrná opatření prvního stupně, doporučí ředitelka mateřské školy zákonným zástupcům využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně.⁸ Podmínkou pro uplatnění podpůrného opatření 2. až 5. stupně je doporučení školského poradenského zařízení spolu s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. K poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení dojde na základě vlastního uvážení zákonného zástupce, doporučení ředitelky nebo OSPOD.

Ředitelka mateřské školy určí učitele odpovědného za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ředitelka zahájí poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu zákonného zástupce.

Škola průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, nejméně však jedenkrát ročně, v případě souvisejících okolností častěji. Poskytování podpůrného opatření 2. až 5. stupně ukončí, je-li z doporučení školského poradenského zařízení zřejmé, že podpůrná opatření 2. až 5. stupně již nejsou potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, s ním se pouze projedná.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno.

Stanovené rámcové cíle i očekávané výstupy školního vzdělávacího programu jsou pro všechny děti společné. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními má pedagog na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.

⁸ § 16 školského zákona

3.9 podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Vzdělávání dětí nadaných.⁹ Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných. Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí. Ředitelka školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit dítěti s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

V předškolním vzdělávání je mnohdy obtížné odlišit nadání od nerovnoměrného vývoje pouze určité oblasti. Proto se v naší mateřské škole snažíme dětem nabízet různé aktivity, u kterých se jejich případné vlohy mohou snáze rozpoznat. Je to např. sportovní všestrannost, kterou podporujeme u dětí pravidelným pohybem v tělocvičně pod vedením zkušených lektorek Tělovýchovné Jednoty Sokol Pardubice. V odpoledních hodinách je to pak v rámci nadstandardních aktivit kroužek keramiky, který je veden odbornou lektorkou. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

V této oblasti máme v plánu navázat úzkou spoluprací se společností Menza a začít využívat jejich NTC systému učení dětí. Jedná se o motorická cvičení, učení symbolů, procvičování pozornosti, využití hudby a další - tak, aby se stimulovalo zvyšování počtu neuronových spojení (synapsí) v mozku. Program přispívá k rozvoji pohybové koordinace a motorických schopností a pozitivně působí také v prevenci dyslexie a při zmírňování poruch učení.

3.10 podmínky pro vzdělávání dětí dvou až tříletých

Každé do mateřské školy přijaté dítě mladší tří let se stává dítětem mateřské školy se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími. Dle legislativy je ředitelka školy povinna za každé netříleté dítě snížit počet dětí ve třídě o dvě. Vzhledem k trvajícimu velkému přebytku nových žádostí (dětí starších tří let) žádné netříleté děti nemůžeme přijímat. Těmto dětem bychom byli povinni v případě jejich přijetí zajistit materiální podmínky, především didaktické pomůcky vhodné pro jejich věk, a to hlavně z hlediska bezpečnosti. Tzn. odstupňovat přístupnost vybavení (především hraček) apod. Rovněž jsme povinni zajistit odpovídající vhodný sedací nábytek při stolování. V neposlední řadě jsou důležitá také hlediska požární bezpečnosti, především evakuační řád a přiměřené hygienické zázemí. Po dohodě se zákonnými zástupci můžeme zvážit i drobnou úpravu denního režimu s ohledem na individuální potřebu odpočinku. Rozhodující pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání je vždy aktuální stav proočkovatosti a v neposlední řadě konečné rozhodnutí ředitelky mateřské školy ve správním řízení.

4. organizace vzdělávání

Školský zákon řeší zásady a cíle vzdělávání a stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, a rovněž vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání. Podporuje všestranný rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku.

⁹ § 17 školského zákona

Zápis a přijímací řízení probíhají po dohodě se zřizovatelem v měsíci v květnu. O termínu zápisu je veřejnost informována prostřednictvím www stránek školy, plakátu vyvěšeného na budově školy a informačních vývěskách obce. Děti jsou přijímány dle předem ředitelkou stanovených kritérií, která nesmí být diskriminační. O výsledku přijímacího řízení jsou rodiče informováni zveřejněním výsledku na veřejně přístupném místě nebo písemnou formou.

Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Zásadní změnu přineslo od roku 2017 povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dosáhly do 31. 8. věku 5 let. Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formou pravidelné denní docházky v pracovních dnech, a to v rozsahu 4 souvislých hodin denně. Začátek vzdělávání byl stanoven ředitelkou školy na 8:00 hod. Zákonný zástupce má povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do MŠ. Zanedbává-li péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle §182 a školského zákona. Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro něj může v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno. Tuto skutečnost je povinen písemně oznámit ředitelce mateřské školy před zahájením povinné předškolní docházky.

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice má jednu věkově smíšenou třídu. Podle možností a podmínek dochází ve třídě k překrývání přímé pedagogické činnosti učitelek, a to např. při rozvoji pohybové všestrannosti, akcích školy, při pobytu venku apod. Upřednostňujeme vzdělávání skupinové a individuální před frontálním. Učitelky se snaží respektovat osobní tempo dětí a plánovat činnosti tak, aby vycházely z každodenních potřeb a aktuálních zájmů dětí.

Základní myšlenkou a principem, z něhož vychází koncepce naší mateřské školy, je rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí každého dítěte cestou přirozené výchovy, jako základní přípravy pro život a další vzdělávání.

5. charakteristika školního vzdělávacího programu

Mateřská škola Němčice, okres Pardubice s celodenním provozem pracuje podle školního vzdělávacího programu „**Brzy budu školákem**“. Hlavním cílem výchovy a vzdělávání je podílet se na zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji dítěte a na osvojení základních pravidel chování, životních hodnot a mezilidských vztahů. Navázat na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s rodinou zajistit dětem všestrannou péči.

Školní vzdělávací program vychází ze čtyř ročních období a je založen na přirozeném stále se opakujícím rytmickém střídání ročních období a s tím souvisejících tradic a zvyků. Celoroční témata vychází z každodenního života dětí a vystihují hlavní záměr vzdělávací práce mateřské školy. Témata, kterými děti žijí, se odráží na výzdobě třídy, ale i na celkové výzdobě mateřské školy. Cílem je vytvořit v dětech představu o nerozlučném sejetí člověka s přírodou a společností, posilovat kladný vztah k sobě samému, k druhým lidem, k přírodě a životnímu prostředí.

Prioritou školy je to, co dítě prožívá a cítí. Proto základní myšlenkou, z níž vyšla koncepce naší školy, je prospěch každého jedince, jeho osobnostní pokrok, zdravý rozvoj založený na vnitřní motivaci a osobní aktivitě. Naučit děti vnímat svět kolem sebe a vytvořit základy pro odpovědný postoj dítěte ke společnosti, jejíž je nedílnou součástí. Podporovat u dětí rozvoj sociálně kulturních postojů, návyků a dovedností, učit je přijímat společenské a morální hodnoty. **Pěstovat v dětech pocity jistoty a sebedůvěry, posilovat jejich zdravé sebevědomí, tvořivost a iniciativu.**

Realizace vzdělávacího programu je založena na vnitřní motivaci dětí, jejich aktivní účasti tak, aby podporovala prožitkové učení hrou a činnostmi. Má-li dítě získat v mateřské škole chuť do

učení, má-li být podpořena jeho přirozená touha poznávat, musí veškeré učení probíhat hrou.
Dítě nesmí být v procesu učení pasivním příjemcem, ale aktivním spolutvůrcem.

Na základě komunikativních dovedností dítě dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady a chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou. Na prožitku je založena i výuka cizího jazyka, která v naší mateřské škole probíhá formou dopoledního kroužku. Výuka probíhá výhradně formou hry, kdy se dítě učí mimoděk, odposlechem, nápodobou a úspěchem je jeho zaujetí a uspokojení. Smyslem cizojazyčné výchovy v předškolním vzdělávání není okamžitý výsledný efekt, ale především pozitivní motivace jako základ pozdějšího postoje při osvojování cizího jazyka.

Pro vzdělávací činnost dětí v MŠ využíváme dále situační učení, které poskytuje dětem srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se děti učily dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebují a lépe tak chápaly jejich smysl. Zde se snažíme navazovat spolupráci se zdravotníky, městskou policií a hasiči.

Bezesporu sem patří i sociální učení založené na principu přirozené nápodoby, tj. poskytování každodenních vzorů chování a postojů nejen všemi pracovníky mateřské školy, ale zároveň je to vytváření pravidel soužití ve třídě. **Je důležité, aby dítě pochopilo, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, aby si plně uvědomilo, že svou aktivitou a iniciativou může ovlivnit nejen konkrétní situaci, ale i prostředí, ve kterém žije.**

Škola klade důraz především na metody zahrnující aktivní účast žáků, kdy se snažíme položit základy zdravého životního stylu, pěstovat v dětech od raného věku osobní odpovědnost za své zdraví, tj. mimo jiné odolávat škodlivým vlivům a svodům okolního prostředí. Zařazujeme aktivity zaměřené na rozvoj pohybových dovedností a tělesné zdatnosti kombinované s dostatečně dlouhým pobytem venku, aby dítě mělo možnost volného pohybu, který je důležitý z hlediska jeho vývojových potřeb.

Upřednostňujeme učení činnostní a spontánní, které je pro předškolní věk nejpřirozenější. Učení tohoto typu je pro dítě nenásilné a je založeno na citovém prožitku a osobní zkušenosti s ohledem na přirozené potřeby jednotlivce. I když podněty pro učení přichází zvnějšku, je třeba při zapojení do nabízené činnosti vlastní iniciativa každého dítěte. Jedině tak u dítěte dosáhneme hlubokého prožívání, které podporuje jeho přirozenou zvědavost. Velmi důležitou složkou je možnost výběru. Přesto je nutné, aby aktivity spontánní a řízené byly vzájemně provázané a vyvážené. Jak už bylo řečeno mateřská škola doplňuje vždy výchovu rodinnou a měla by dětem zprostředkovat zkušenosti, které neměly možnost zažít v rodině.

Koncepce naší mateřské školy vychází z rozvoje samostatnosti a zdravého sebevědomí každého dítěte, a to cestou přirozené prožitkové výchovy. Při vzdělávání dětí je důraz kladen na dostatek volného pohybu v sepetí s přírodou, aktivní komunikaci, která je hlavní cestou žáka k získání potřebných znalostí, dovedností a postojů pro život. Cílem je prospěch každého jednotlivého dítěte, jeho zdravý rozvoj, a to jak fyzický, tak psychický, pocit duševní pohody, osobního bezpečí a jistoty. Chuť poznávat nové věci a učit se bude pro děti v moderní společnosti 21. století nezbytnou nutností.

6. vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je členěn do pěti integrovaných bloků, které zahrnují všech pět vzdělávacích oblastí (biologickou, psychologickou, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální), které se vzájemně prolínají, ovlivňují a podmiňují.

Výchova a vzdělávání probíhají v naší mateřské škole ve třech základních rovinách, které se prolínají a doplňují:

- **Průběžné vzdělávání**, kdy jsou děti denně ovlivňovány prostředím a všemi lidmi, kteří je obklopují. Nenásilným usměrňováním jsou děti vedeny k nápodobě.
- **Integrované bloky** obsahují cílené činnosti s konkrétními vzdělávacími záměry.
- **Specifické vzdělávací programy**, které doplňují cílené činnosti a rozvíjejí další schopnosti dětí (např. ekologická výchova, rozvoj sportovní všestrannosti).

Dílčí vzdělávací cíle, říkají učitelům, co mají u dětí podporovat. **Vzdělávací nabídka** (učivo) je soubor aktivit a činností, jež učitel dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů. **Očekávané výstupy** popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže. **Klíčové kompetence** jsou obecně formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.¹⁰

V předškolním vzdělávání jsou klíčové tyto kompetence:

- **kompetence k učení** (soustředěně pozoruje, klade otázky, odhaduje své síly)
- **kompetence k řešení problémů** (řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, uplatňuje řešení, která vedou k cíli, nebojí se chybovat)
- **kompetence komunikativní** (ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách)
- **kompetence sociální a personální** (samostatně se rozhoduje, chová se obezřetně, chápe nespravedlnost, dodržuje dohodnutá pravidla)
- **kompetence činnostní a občanské** (rozhoduje se svobodně, za svá rozhodnutí odpovídá, zajímá se o druhé)

Klíčové kompetence představují cílové stavy a úkolem mateřské školy je vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro něho dosažitelná!

¹⁰ Definice dle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

6.1 INTEGROVANÝ BLOK **KDO JSEM A KDE ŽIJÍ**

V tomto bloku se děti seznamují s novým prostředím a novou rolí, učí se orientovat v prostorách školy a jejím okolí, navazují kontakty s dětmi a učitelkami. Vytvářejí a upevňují pravidla společného soužití, učí se základním pravidlům chování, režimu dne. Získávají nové zkušenosti a poznatky ve vztahu k vlastnímu já, ve vztahu k druhým lidem. Důraz je kladen na vytváření zdravého sebevědomí dítěte, na osamostatňování se a na správné životní návyky a postoje dítěte tak, aby mohlo úspěšně zahájit školní docházku. Vyprávěním či kresbou seznamují ostatní, jaká je jejich rodina, dokážou přesně pojmenovat její členy. U dětí posilujeme přirozeně zdravou vazbu na rodinu. Formou předčítání, prohlížením obrázkových knih, ale i básniček a písní si děti uvědomují, co je vlastně domov. U dětí postupně budujeme vztah k obci, ve které žijí a sounáležitost se společenstvím lidí ve svém nejbližším okolí. Různorodými činnostmi se snažíme u dětí co nejvíce posilovat odpovědnost za vlastní bezpečnost. Učí se reagovat na dopravní situace a orientovat se v základních pravidlech silničního provozu. Poznávají pravidla přecházení silnice, dodržování pravidel bezpečné chůze na přechodu (i se semaforem) a po chodníku.

- MY SE ŠKOLKY NEBOJÍME, S PRAVIDLY SI PORADÍME
- KDE DOMOV MŮJ (MOJE RODINA, OBEC, MĚSTO, STÁT)
- TEN DĚLÁ TO A TEN ZAS TOHLE, ČÍM BUDU JÁ
- POZOR DĚTI, ČERVENÁ
- BRZY BUDU ŠKOLÁKEM

I. DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- Získání relativní citové samostatnosti
- Vytváření základů pro práci s informacemi

II. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- Námětové hry
- Hudebně pohybové činnosti
- Výtvarné aktivity

- Pohybové aktivity
- Tématické vycházky
- Exkurze
- Znát jména kamarádů kolem sebe, umět popsat co má na sobě (barvy apod.)
- Bezpečně se orientovat ve svém okolí (mateřská škola, pošta, obchod, lékárna apod.)
- Všímat si změn v okolí (např. v souvislosti s ročním obdobím)
- Moje rodina (kdo ji tvoří, vztahy, citové vazby, jak se rodiče a sourozenci jmenují apod.)
- Tvorba vlajky ČR
- Namalovat znak města
- Návštěva města a poznávání jeho pamětihodností
- Pravidla chování ve třídě (tvořit svá třídní pravidla)
- Exkurze na pracoviště rodičů (např. IZS), vědět, kde rodiče pracují)
- Naučit se své jméno a adresu
- Bezpečně se orientovat v blízkém okolí
- Poznávání blízkého okolí, vycházky do lesa, poznávání místní flóry a fauny

III. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- Poznat napsané jméno
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Zachycovat skutečnosti zt svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- Sledovat očima zleva doprava
- Vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnosti a její dokončení
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání (rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
-

- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnou pokyn apod.)
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých – odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině (svou roli, podle které je třeba se chovat
- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích s podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- Rozlišovat některé obrané symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

IV. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí – přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou – dokáže mezi nimi volit
- Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- Komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými – chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění
- Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci
- Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- Projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- Samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- Dokáže rozpoznat a vyžít vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

6.2 INTEGROVANÝ BLOK JEN SI, DĚTI, VŠIMĚTE, CO JE KRÁSY NA SVĚTĚ

V tomto bloku děti pozorují změny, které se v přírodě projevují pravidelným střídáním ročních období. Tím si děti uvědomují časové souvislosti a závislost člověka na přírodním prostředí. Získávají konkrétní zkušenosti a poznatky o živé a neživé přírodě, učí se rozeznávat druhy zvířat i rostlin a jejich přirozená prostředí, ve kterých žijí nebo se vyskytují. Děti se učí rozhlížet kolem sebe, učí se vnímat krásu přírody všemi smysly a tím posilovat pozitivní vztah k Zemi. Učí se radovat z každodenních maličkostí, které jim příroda nabízí. Manipulují a experimentují s přírodními materiály, seznamují se sezónními činnostmi lidí. V dětech je přirozeně probouzen vztah k přírodě a potřeba chránit ji, jsou jim vštěpovány základy ekologického chování s vědomím, že každý člověk se svým chováním podílí na kvalitě životního prostředí a může ho ovlivňovat. V dětech je prohlubována sounáležitost, jak s přírodou a společností, tak s celou planetou Zemí.

- JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA - TO JE CELÝ ROK
- DARY PŘÍRODY – KVĚTINY, STROMY, PLODY
- CO DĚLAJÍ ZVÍŘÁTKA, PTÁCI, HMYZ

I. DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí

II. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- Procházky po okolí, pozorování přírody
- Výlety a exkurze (les, ZOO apod.)
- Práce s přírodninami (listy, kameny, mech apod.)
- Pokusy s přírodními materiálem (sázení, setí, koloběh vody)
- Návštěva Ekocentra
- Nácvik písniček s tematikou přírody
- Stavby z přírodních materiálů (domečky pro zvířátka)
- Potrava pro zvířátka v lese v zimním období

- Chráníme přírodu kolem sebe – ekologická výchova
- Třídění odpadu – ekologická výchova
- Hry v přírodě

III. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- Zachovávat správné držení těla
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví a životní prostředí
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- Rozhodovat o svých činnostech
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách

IV. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- Řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- Učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- Užívá při řešení myšlenkový i praktický problémů logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- Spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

6.3 INTEGROVANÝ BLOK V ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH

V tomto bloku se děti seznamují se základními zásadami zdravého životního stylu. Osvojují si základní rozdíly mezi pojmy zdraví a nemoc. Dozvídají se o lidech, kteří se po celý život musí vyrovnávat s určitým zdravotním znevýhodněním. Poznávají, že zdraví není samozřejmostí a že o své zdraví musí každý pečovat. Děti se seznamují se zásadami zdravého stravování, rozumí významu zdravé a nezdravé jídlo. Přirozenou součástí jejich jídelníčku se tak stává ovoce a zelenina. Děti se učí nebát lékaře a umět správně pojmenovat, co je bolí a trápí. Jsou motivovány k pravidelnému pohybu, učí se zdravotní cviky s prvky jógy, osvojují si správné držení těla a pohyb berou jako přirozenou součást každodenního života. Seznamují se i s dalšími činnostmi, které patří ke zdravému životnímu stylu, jako je otužování, saunování, plavání atd. Pozornost je rovněž věnována vhodnému oblékání dle aktuálního počasí a v dětech je pěstováno vědomí, že déšť není překážkou pro pobyt venku. Děti se rovněž dozvídají o negativních závislostech jako je alkohol, cigarety, drogy nebo dlouhodobý pobyt u počítače a televize. Poznávají, že prostřednictvím sportu získávají nejen tělesnou zdatnost, ale stávají se součástí společenství lidí, kteří uznávají hodnoty jako je kamarádství, přátelství a nezištná pomoc.

- ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL
(STRAVA, PITNÝ REŽIM, NÁVYKOVÉ LÁTKY, POBYT VENKU)
- ZAVOLEJTE PANA DOKTORA
(JAK JSEM PŘIŠEL NA SVĚT, CO JE ZDRAVÍ X NEMOC, ČÁSTI TĚLA, FUNKCE ORGÁNŮ, SMYSLY)
- HRY A SPORTY - KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

I. DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykovávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- Uvědomění si vlastního těla
- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

II. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- Obkreslení lidského těla – dokreslení orgánů, rozdíly mezi pohlavím
- Návštěva Dětského oddělení nemocnice Pardubice
- Využití didaktických pomůcek
- Akce Zdravé zoubky
- Tematické pohádky
- Návštěva záchranářů v MŠ
- Dechová cvičení
- Relaxační chvíle
- Zdravotní cvičení, cviky s prvky jógy
- Zdravý životní styl
- Dramatizace
- Výtvarné aktivity
- Hudebně – pohybové aktivity
- Práce s knihou, encyklopedie
- Konstruktivní stavebnice
- Námětové hry
- Tematické omalovánky
- Práce s obrázkovým materiálem

III. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- Uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich podpory

IV. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- Chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- Chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- Chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

6.4 INTEGROVANÝ BLOK **TRADICE, ZVYKY, SVÁTKY, POHÁDKY**

Tento blok co nejvíce rozvíjí emocionální prožívání dětí a navozuje u nich duševní pohodu. Děti se prostřednictvím jednotlivých témat seznamují s lidovými tradicemi, zvyky a obyčejí, které nás provází v průběhu celého roku. Přirozeně poznávají, jak lidé dříve žili, čím se bavili, co jedli. Děti prožívají intenzivně např. nejkrásnější svátky roku, kdy v nich je přirozeně pěstována radost z obdarovávání druhých a kdy vnímají, že Vánoce jsou svátky setkávání, posilování vzájemných vztahů, rodinných vazeb, pomoci a porozumění druhým.

Děti také po celý rok poznávají nekonečný svět pohádek, ve kterých dobro vítězí nad zlem a tyto morální hodnoty si odnáší i do každodenního života. Kniha se pro děti stává příjemným a nepostradatelným společníkem, jenž jim umožňuje ocitnout se prostřednictvím vlastní fantazie v pohádkovém světě a splnit si tak i své sny a přání. Četba knih je pro ně odpočinkem a relaxací. Poznávají, že mohou udělat i jiné lidi šťastnými tím, že jim zazpívají nebo zahrají pohádku. Děti se uvědomují, že svým chováním mohou navodit pozitivní atmosféru ve svém okolí.

- TRADICE SPOJENÉ S JAREM (VYNÁŠENÍ ZIMY - MORANY, VELIKONOCE, ČARODEJNICE, MAMINKA MÁ SVÁTEK, DEN DĚTÍ)
- TRADICE SPOJENÉ S PODZIMEM (SV. VÁCLAV, TÝDEN PLNÝ TAJEMNA, SV. MARTIN)
- TRADICE SPOJENÉ SE ZIMOU (SV. BARBORA, MIKULÁŠ, VÁNOCE, TŘI KRÁLOVÉ, MASOPUST)
- NEROZLUČNÁ KAMARÁDKA KNÍŽKA (SPOLUPRÁCE S KNIHOVNOU)

I. DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Rozvoj společenského i estetického vkusu
- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně – logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Rozvoj kooperativních dovedností
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

II. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- Vánoce (koledy, básně, říkadla), výroba přáníček, dárečky, keramická dílnička, dílnička s rodiči, výzdoba třídy, pečení cukroví, poslech koled, vánoční zvyky a tradice
- práce s modelínou
- tiskání razítek s vánoční tematikou
- hra na hudební nástroje (doprovod vánočních koled)
- dramatizace
- četba z knih
- divadlo v MŠ
- výlety a exkurze spojené s předvánočním časem
- pohybové aktivity
- hudebně – pohybové aktivity
- zpěv a recitace
- společenské hry
- konstruktivní stavebnice
- poznávání nových výtvarných technik
- návštěva knihovny, divadla, kina či skanzenu
- společné školní akce (masopust, Sv. Martin, advent apod.)

III. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- zorganizovat hru
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální o instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říct, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- utvořit jednoduchý rým
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- vést rozhovor (naslouchat druhým vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- chápat slovní vtip a humor
- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)

IV. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je v rozporu, a snaží se podle toho chovat

6.5 INTEGROVANÝ BLOK SVĚT KOLEM NÁS - PLANETA ZEMĚ

Snahou integrovaného bloku je, aby si děti plně uvědomily, že život na planetě Zemi je závislý na každém z nás, že svým vlastním postojem a chováním můžeme ovlivnit prostředí, ve kterém žijeme. Děti se seznamují nejen s pojmem „PLANETA ZEMĚ“, ale především si vytvářejí reálnou představu o její rozmanitosti. Zjišťují, že je součástí nekonečného vesmíru a osvojují si elementární poznatky o naší sluneční soustavě. Získávají povědomí o živé i neživé přírodě, o existenci různých národních kultur. Zjišťují, v čem se lidé od sebe liší, jako např. národností, jazykem, vzhledem, ale třeba i zájmy a na druhou stranu, co mají všichni lidé na světě společného, a že to opravdu důležité je pro nás pro všechny stejné.

Formou hry se naučí poznávat jedno z největších přírodních bohatství, kterým je pro člověka voda. Poznávají vlastnosti vody, seznamují se s koloběhem vody v přírodě, se životem u vody a ve vodě. Společně získávají povědomí o významu čistoty vod pro život člověka na Zemi. Obdobně nabývají informace o čistotě ovzduší, o vlivu člověka na přírodu a o nezbytnosti zachovat podmínky pro život na planetě Zemi i pro budoucí generace.

- EKOLOGIE (KOLOBĚH VODY - OD PRAMÍNKU K MOŘI, VZDUCH, LESY) (SPOLUPRÁCE S EKOCENTREM)
- ČAS A KALENDÁŘ (ŘÁD SVĚTA, ELEMENTÁRNÍ ČASOVÉ POJMY)
- MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA (KROUŽEK AJ, DEN DĚTÍ)
- ZEMĚKOULE, PLANETY, VESMÍR

I. DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
- Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Rozvoj schopnosti sebeovládání
- Poznávání jiných kultur

II. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- Omalovánky k tématu
- Práce s knihou
- Skládání puzzle
- Konstruktivní stavebnice
- Proudové cvičení
- Hry s přírodninami
- Pohybové hry
- Hry s vodou, pokusy, experimenty
- Práce s obrazovým materiálem
- Tematické vycházky
- Dopravní výchova
- Ekologická výchova
- Kontinenty – „duhový svět“ – národy, tradice, charakteristické znaky, mapa světa, exotická kuchyně
- Práce s atlasem světa, glóbusem
- Jazykový koutek – cizí jazyky
- Exotická zvířata – ZOO

III. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturní krás i setkávání se s uměním
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- Spolupracovat s ostatními
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu ca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- Učit se nová slova aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

IV. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- Uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a dalším učení
- Učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění
- Řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
- Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly
- Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

- Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje se, že se svým chováním na něm podílí

7. evaluační systém a hodnocení individuálního rozvoje dítěte

výsledky vzdělávání na úrovni třídy – odpovědnost nesou třídní učitelky

Evaluační a autoevaluační je běžnou součástí práce učitelek ve všech třídách, neboť povinností každého učitele je mít zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce, a to za účelem zlepšování celkové kvality vzdělávání. Výstupem evaluační jsou následující dokumenty, které jsou nedílnou součástí třídního vzdělávacího programu (TVP):

Výchozí písemná analýza třídy – na začátku školního roku

- věkové složení třídy
- zdravotní stav dětí
- počet dětí s nesprávnou výslovností
- osobní zvláštnosti jednotlivých dětí
- vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- vzdělávání dětí s odkladem povinné školní docházky
- spolupráce s odborníky a poradenskými zařízeními
- společně s dětmi vytvářená pravidla chování a jednání (s nimiž byli seznámeni i rodiče)
- rutinní postupy např. při úklidu hraček, organizace hygieny, stolování apod.
- spoluúčast rodičů
- organizace chodu, tj. režim dne
- věcné podmínky třídy (prostorová specifika třídy, materiální zajištění, vybavenost didaktickými pomůckami, nedostatky ve vybavení)

Průběžně ústně, dále pravidelně písemně včetně navržených opatření za účelem dosažení stanovených cílů (výsledků vzdělávání).

Evaluační TVP - pravidelně po ukončení realizace

- jaké dílčí cíle byly pro dané období zvoleny
- jakých metod a postupů bylo využito
- praktické uplatnění získaných vědomostí, dovedností a poznatků
- přehledy básniček, písniček, pohybových her apod., které děti znají
- doporučení a závěry pro další činnost

Portfolia dětí

osobní složka dítěte, která je vedena od nástupu do MŠ a z jeho obsahu, který je v průběhu docházky dítěte do MŠ doplňován tak, aby z něj byly patrné pokroky dítěte (např. grafomotorická cvičení, lidská postava, vývoj kreseb vše s uvedením data, kdy je dítě vytvořilo)

Přehled o individuálním rozvoji dítěte) - pravidelné pololetní hodnocení

viz záznamový arch v příloze č. 1

Cílem je zjišťování, posuzování a hodnocení relevantních podmínek a postupu i výsledku výchovně vzdělávací činnosti. Mateřská škola vede tzv. evaluační systém dítěte, kde sleduje a hodnotí rozvojové pokroky dětí. V předškolním vzdělávání se nejedná o hodnocení dítěte a jeho výkonů ve vztahu k dané normě, ani o porovnávání jednotlivých dětí a jejich výkonů mezi sebou. Pedagog průběžně sleduje a vyhodnocuje individuální rozvoj a učební pokroky každého dítěte, což mu umožňuje vést dítě v souladu s jeho přirozeným rozvojem, plynule, s přiměřenou a postupně narůstající náročností a průběžně mu zajišťovat odpovídající podporu v rozvoji a učení.

pedagogická autoevaluace

zpracovává samostatně každý pedagog v pololetí, tj. do 31.1. daného školního roku

- **odpovídá vaše pedagogická práce filozofii školy a níže uvedeným zásadám**
 - je začátek vaší výuky pro děti motivující
 - podněcujete aktivitu a spolupráci dětí
 - komunikuje rovnoměrně se všemi dětmi
 - využíváte funkčně dostupných pomůcek
 - pracujete formou vzdělávací nabídky
 - jak s dětmi převážně pracujete (skupinově, individuálně, frontálně)
 - mají děti možnost organizovat si svoji práci
 - dostávají děti jasné a srozumitelné pokyny
 - navazujete svojí práci na práci druhé učitelky ve třídě
 - dodržujete přiměřeně časový režim dne
 - sledujete, jak děti prospívají a jaké dělají pokroky
- **pracovní úkoly a kompetence** – slouží k zamyšlení, zda jsou v souladu s popisem práce, sleduje se, co je v souladu, co chybí, popřípadě co přebývá. Hodnotí se činnosti, které pedagog vykonává, aniž by je měl v popisu práce, činnosti, které nevykonává, přestože je v popisu práce má
- **silné a slabé stránky zaměstnance** – největší úspěchy (neúspěchy) a jejich příčiny
- **co z vaší práce vás baví a nebaví a proč**
- **plánované cíle** – jaké si kladete cíle pro další období, kdo nebo co by vám mohlo pomoci při jejich dosahování, překážky při plnění cílů, proč došlo k jejich korekci
- **vzdělávání a samostudium** – oblasti samostudia, oblastí, ve kterých se chcete dále vzdělávat, zamýšlený kariérní postup (pokud ano, jakým směrem a proč)
- **podmínky pro práci** – s jakými obtížemi se při práci setkáváte, co by vám práci usnadnilo, kde vidíte možnosti nápravy, kdo by je mohl uskutečnit
- **slabé a silné stránky školy** – co navrhuje ke zlepšení kvality školy, jak chcete přispět k plnění strategických cílů školy apod.

na úrovni školy – odpovědnost nese ředitelka

8. závěr

Rodiče jsou pro nás při vzdělávání dětí vítanými partnery. Zajímá nás váš názor!

Děkujeme vám za spolupráci.

Záznamový arch o individuálním rozvoji a učení dítěte po celou dobu docházky do mateřské školy

Celková pohybová koordinace a pohybové dovednosti (hrubá motorika)

Data jednotlivých záznamů

<i>Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování</i>							
Má problémy v pohybových úkonech i v orientaci v prostoru							
Pohybové úkony, koordinaci a i orientaci zvládá v maximálním úsilím							
Má občasné problémy v pohybových úkonech i orientaci							
Pohyby koordinuje bez zvláštního úsilí, občas se špatně orientuje							
Pohybuje se bezpečně, dokáže sladit pohyb s rytmem							

Držení tužky

Data jednotlivých záznamů

<i>Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování</i>							
Není schopno držet tužku							
Drží tužku nesprávně, v dlaní							
Drží tužku nesprávně, čtyřmi prsty, příp. křečovitě							
Drží tužku správně, tj. třemi prsty, ale křečovitě							
Drží tužku správně, uvolněně							

Sebeobslužné dovednosti

Data jednotlivých záznamů

<i>Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování</i>							
Je nesamostatné, sebeobslužné úkony nezvládá							
Zvládá jen některé jednoduché úkony, většinou potřebuje pomoc							
Je schopno se obsloužit, někdy potřebuje radu či dopomoc							
Všechny úkony zvládá samostatně, jen občas se mu něco nepodaří							
V sebeobsluze je spolehlivě samostatné							

Slovní zásoba

Data jednotlivých záznamů

Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování							
Rozumí základním slovům a běžným výrazům							
Osvojuje si nová slova, ukazuje a ptá se „co to je?“							
Aktivně si rozšiřuje slovník, ptá se na slova, kterým nerozumí							
Zná běžná slova a pojmy, má rozvinutý slovník, zejména pasivní							
Má poměrně bohatou i aktivní slovní zásobu							

Úroveň verbální komunikace

Data jednotlivých záznamů

Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování							
Pouze sděluje, převážně neverbálně							
Převážně sděluje, spíše verbálně, o příjem informací nemá zájem							
Snaží se o dialog							
Je schopno vést jednoduchý dialog, ale má problémy							
Ve vedení dialogu si počíná zdařile							

Pozornost, soustředění

Data jednotlivých záznamů

Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování							
Je často roztržité, nesoustředí se ani krátkodobě							
Krátkodobě se soustředí, snadno je ale vyruší vedlejší podněty							
Soustředí se déle, ale přesouvá pozornost k novým činnostem							
Dokáže se soustředěně zabývat činnostmi, které je zajímá							
Dovede se záměrně soustředit i na ty činnosti, které nemusejí být pro ně atraktivní							

Řešení problémů a myšlenkové operace

Data jednotlivých záznamů

<i>Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování</i>									
Nerozlišuje podstatné znaky a vlastnosti předmětů									
Začíná rozlišovat podstatné znaky a vlastnosti předmětů s obtížemi									
Rozlišuje charakteristické rysy předmětů a jevů, často však chybuje									
Zpravidla rozlišuje podstatné znaky předmětů, podobnost a rozdíl									
Bezpečně rozlišuje znaky, spolehlivě odhaluje podobnost a rozdíl									

Respektování pravidel

Data jednotlivých záznamů

<i>Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování</i>									
Nechápe pravidla									
Chápe pouze jednoduchá pravidla, není však schopno se jimi řídit									
Snaží se chápat a dodržovat složitější pravidla, ne vždy se to daří									
Je schopno pochopit pravidla i jejich smysl, snaží se jimi řídit									
Chápe pravidla, zpravidla je dokáže přijmout									

Adaptabilita ke změnám

Data jednotlivých záznamů

<i>Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování</i>									
Nedovede se přizpůsobit změnám									
Navenek se přizpůsobí, ale vnitřně změnu nepřijme									
Vyrovnat se se změnou a přizpůsobit se mu dělá značné problémy									
Změny a nové situace zvládá, většinou však za pomoci dospělého									
Je adaptabilní, dokáže se přizpůsobit									

Příloha č. 2 Týdenní plán práce učitelky

Školní rok	
TÝDENNÍ PLÁN	ROČNÍ OBDOBÍ:
VĚK DĚTÍ:	
TÉMA ŠVP:	
INTEGROVANÝ BLOK: <i>stručná charakteristika</i>	
PŘEDPOKLÁDANÁ DOBA REALIZACE:	
POUŽITÁ LITERATURA:	ČETBA PŘED SPANÍM:
DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE K DANÉMU TÉMATU:	
KONKRÉTNÍ VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA:	
NÁZEV POHÁDKY:	
NÁZEV BÁSNIČKY:	
NÁZEV PÍSNÍČKY:	

RANNÍ CVIČENÍ:

POHYBOVÉ HRY:

VÝTVARNÉ ČINNOSTI:

PRACOVNÍ ČINNOSTI:

MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY:

JAZYK A ŘEČ:

GRAFOMOTORICKÁ CVIČENÍ:

EXKURZE, DIVADLO, VÝSTAVA APOD.

HODNOCENÍ:

co se podařilo, nepodařilo; co mělo ohlas u dětí, co příště pozměnit

**nepovinné*